

BAKOENIN

POLITIEK DER INTERNATIONALE

WOORDEN AAN DE JEUGD

AAN DE BROEDERS IN SPANJE

Carhistiese
uitgaven

DE POLITIEK DER INTERNATIONALE

door

MICHAEL BAKUNINE

Als een nieuw lid toetrad tot de Internationale, werd hem niet gevraagd of hij een godsdienst had dan wel atheïst was, ook niet of hij tot de ene of andere politieke partij behoorde. Men vroeg hem alleen: Zijt gij arbeider of als gij het niet zijt, acht gij het noodzakelijk en voelt gij u in staat om zonder vooroordelen de zaak der arbeiders te begrijpen en u met hem te identificeren en wel door u af te wenden van alles, wat tegenover haar komt te staan? Weet gij dat de arbeiders, die alle rijkdommen der aarde maken, de scheppers zijn der beschaving, die voor de burgerij alle vrijheden veroverd hebben, en die tegenwoordig gedoemd zijn tot ellende, onwetendheid en slavernij? Hebt gij begrepen dat de hoofdoorzaak van alle lijden, dat de arbeiders te verdragen hebben, hun armoede is en dat deze armoede die het lot is van alle arbeiders der wereld, een noodzakelijk gevolg is van de tegenwoordige economische organisatie der maatschappij en vooral van het aan banden leggen van de arbeid, d. w. z. van de proletariërs onder het juk van het kapitaal, d. w. z. van de bourgeoisie? Hebt gij begrepen dat er een onverzoenlijke vijandschap bestaat tussen het proletariaat en de bourgeoisie, want zij is een noodzakelijk gevolg van beider positie in de maatschappij? Dat de voorspoed der burgerlijke klassen onverenigbaar is met de welvaart en de vrijheid der arbeiders, want deze buitengewone voorspoed is en kan slechts gegrondvest zijn op de uitzuiging en onderdrukking der arbeiders en dat daarom de vernietiging der bourgeoisie als bijzondere klasse absoluut noodzakelijk is voor het opkomen en de menswaardigheid der arbeidersmassa? Dat bijgevolg de strijd tussen het proletariaat en de bour-

geoisie onafwendbaar is en slechts eindigen kan met de vernietiging der laatste?

Hebt gij begrepen dat geen arbeider, al is hij nog zo intelligent en energiek, in staat is alleen op te treden tegen de zo goed georganiseerde macht der burgerij, een macht die voornamelijk vertegenwoordigd en beschermd wordt door de organisatie van de staat, van alle staten? Dat gij u, om sterk te zijn, moet aaneensluiten met anderen; niet met de bourgeois, dat zou een domheid of misdaad uwerzijds zijn, want alle bourgeois zijn als zodanig onverzoenlijke vijanden; ook niet met die trouweloze arbeiders, die laf genoeg zouden zijn een glimlach of een welwillendheid der bourgeois af te bedelen, maar met eerlijke en dappere arbeiders, die blijkbaar datgene willen wat gij wilt?

Hebt gij begrepen dat met het oog op de vreselijke coalitie van alle bevoorrechte klassen, van alle bezitters en kapitalisten en van alle staten der aarde een geïsoleerde arbeidersvereniging, hetzij plaatselijk, hetzij nationaal, zelfs de arbeiders van een der grote Europese staten, nooit de zegepraal zou kunnen bevechten en dat om deze coalitie te weerstaan en de zegepraal te kunnen behalen, niet minder nodig is dan de aaneensluiting van alle arbeidersorganisaties, lokale en nationale in één wereldverbond, dat noodzakelijk is de internationale vereniging der arbeiders van alle landen? Als gij dit weet, als gij dit alles goed hebt begrepen en als gij dit ernstig wilt, kom dan tot ons, hoe ook overigens uw politiek en godsdienstige overtuigingen zijn. Maar om u te kunnen opnemen, moet gij beloven:

1. uw persoonlijke belangen, zelfs die uwer familie, evenals uw politieke en godsdienstige overtuigingen en handelingen ondergeschikt te maken aan het hoogste belang onzer vereniging: de strijd van de arbeid tegen het kapitaal, der arbeiders tegen de bourgeoisie op economisch gebied;
2. nooit om persoonlijk voordeel tot een vergelijk te komen met de bourgeois;
3. nooit te trachten om u individueel, alleen voor uw eigen persoon, boven de massa der arbeiders te verheffen, want dit zal u dadelijk maken tot een bourgeois, een vijand en uitzuiger van het proletariaat, want het gehele onderscheid tussen de bourgeois en de arbeider bestaat daarin, dat de eerste zijn geluk zoekt buiten de gemeenschap, terwijl de

laatste het tracht te veroveren met alle arbeiders en de door het burgerlijk kapitalisme uitgezogenen;

4. steeds trouw te blijven aan de solidariteit der arbeiders, want het geringste verraad gepleegd aan deze solidariteit zal door de Internationale beschouwd worden als de grootste laagheid die een arbeider kan begaan.

In één woord, gij verplicht u openlijk en vrij onze statuten te erkennen en neemt de plechtige verplichting op u, om uw toekomstig leven en uw handelingen daarmee in overeenstemming te willen brengen.

Wij menen, dat de stichters der Internationale zeer verstandig gehandeld hebben door alle politieke en godsdienstige vragen uit het program te houden. Ongetwijfeld heeft het hun zelve niet ontbroken aan politieke en scherp geformuleerde anti-godsdienstige inzichten, maar zij hebben er van afgezien ze in hun program op te nemen, want hun hoofddoel was om vóór alle dingen de arbeidersmassa der gehele wereld te verenigen tot een gemeenschappelijke aktie.

Zij hebben noodzakelijkerwijs moeten zoeken naar een gemeenschappelijke grondslag, naar een reeks eenvoudige beginselen, die alle arbeiders, hoe verschillend hun meningen ook waren op politiek en godsdienstig gebied, wanneer zij slechts werkelijke arbeiders, d.w.z. voortdurend uitgezogen en lijdende mensen waren, konden erkennen.

Indien zij de vaan van een politiek of anti-godsdienstig stelsel hadden geplant, dan zou dit inplaats van de arbeiders van Europa te verenigen, hen nog meer verdeeld hebben; want de onwetendheid der arbeiders, die wilden helpen om de baatzuchtige en in de hoogste mate improductieve propaganda der geestelijken, van regeringen en van alle burgerlijke politieke partijen, de meest rode niet uitgesloten, heeft een menigte valse denkbeelden verspreid onder de arbeiders en deze blinde massa's hechten zich ongelukkigerwijs nog dikwijls vol geestdrift aan leugens, die geen ander doel hebben dan de arbeiders vrijwillig en op onverstandige wijze tot hun eigen schade dienstbaar te maken aan de belangen der bevoorrechte klassen.

Overigens heerst er nog een te groot verschil in de trap van ontwikkeling der arbeidersmassa in de verschillende

landen op politiek, intellectueel, industrieel en zedelijk gebied, dan dat het mogelijk zou zijn hen te verenigen krachtens een en hetzelfde politiek en anti-godsdienstig program. Zo'n program voor de Internationale samen te stellen tot de toetreding, dat zou zijn een sekte te organiseren en niet een wereldvereniging te maken, dat zou zijn het doden der Internationale.

Er bestond nog een andere grond, die schijnbaar, maar slechts schijnbaar aanleiding gaf om elke politieke tendens uit het program der Internationale uit te schakelen.

Van het begin der geschiedenis af tot op heden heeft er nog geen politiek des volks bestaan en wij verstaan onder dat woord het mindere volk, het "arbeiderskanailje", dat door zijn arbeid de wereld voedt; er bestond alleen maar een politiek der bevoorrechte klassen, namelijk van die klassen, die zich bediend hadden van de spierkracht des volks om elkander wederkerig te onttronen en de eenen in plaats van de anderen te zetten.

Het volk zijnerzijds heeft nooit anders positie genomen voor de een tegen de ander dan in de stille verwachting, dat minstens een van die politieke revoluties, waarvan er geen enkele buiten het volk gemaakt kan worden, verlichting zou hebben gebracht uit de eeuwenlange ellende. En steeds werd het bedrogen. Zelfs de grote revolutie heeft het bedrogen. Zij heeft de aristokratie gedood en in haar plaats de burgerij gesteld. Het volk is niet slaaf noch lijfeigene, het wordt als vrij geboren van rechtswege verklaard, maar feitelijk zijn zijn slavernij en ellende dezelfde gebleven. En zij zullen steeds dezelfde blijven, zolang als de arbeidersmassa voortgaat dienst te doen als instrument voor de politiek der bourgeois, onverschillig of deze zich konservatief, liberaal, vooruitstrevend of radicaal noemt, ja zelfs dan, wanneer zij de meest revolutionaire allures van de wereld zou aannemen, want alle burgerlijke politiek, hoe haar naam ook is, kan in de grond der zaak geen ander doel hebben dan de instandhouding van de heerschappij der bourgeoisie en dit betekent de slavernij van het proletariaat. Wat moest dus de Internationale doen? Eerstens moest zij de arbeidersklasse losmaken van elke burgerlijke politiek, zij moest uit haar program verwijderd houden alle politieke programma's.

Maar tijdens haar vestiging bestond er geen andere politiek dan die der kerk, der monarchie, der aristokratie en der bourgeoisie, de laatstgenoemde, vooral die der radikale bourgeoisie, was ongetwijfeld liberaler en menselijker dan de anderen. Maar allen, de een zowel als de ander, was gebaseerd op de uitzuiging der arbeidersmassa en had in werkelijkheid geen ander doel dan elkander het monopolie dezer uitzuigerij der arbeidersmassa te betwisten. De Internationale moest dus daarmee beginnen het terrein te zuiveren en daar alle politieke richtingen, van het standpunt van de bevrijdingsoorlog van de arbeid, toentertijd vermengd waren met reaktionaire elementen, moest zij eerst uit haar midden alle politieke stelsels verbannen, opdat zij op de puinhopen der burgerlijke wereld de ware arbeiderspolitiek, de politiek der Internationale, kon oprichten.

De stichters der Internationale handelden des te verstandiger door ervan af te zien enig politiek of wijsgerig beginsel te maken tot grondslag der vereniging en daar als enig fundament uitsluitend de economische strijd van de arbeid tegen het kapitaal aan te nemen. Zij waren zich ervan bewust dat vanaf het ogenblik, waarop een arbeider zijn voet zette op dit terrein, op het ogenblik waarop hij, vertrouwend op zijn recht en de numerieke sterkte zijner klasse, zich met zijn medearbeiders verenigde tot de solidaire strijd tegen de bourgeoisuitzuiging, hij noodzakelijk door de macht der verhoudingen zowel als door de ontwikkeling van de strijd zelf komen moest tot de erkenning van alle politieke, sociale en wijsgerige beginselen der Internationale; feitelijk waren deze beginselen niets anders dan de ware uitdrukking harer opvatting en doel.

Wij hebben eerst deze beginselen toegelicht. Uit politiek en sociaal gezichtspunt bezien, hebben zij tot noodzakelijke gevolgen de afschaffing der klassen, bijgevolg der bourgeoisie, die heden de heersende klasse is; de afschaffing van alle territoriale staten, van alle politiek vaderlanden en op de puinhopen daarvan de oprichting der grote internationale federatie van alle producerende groepen, nationale zowel als lokale. Uit wijsgerig oogpunt bezien gaat het om niets minder dan om de verwerkelijking der gelijkheid, rechtvaardigheid en vrijheid op aarde; daardoor kwam men

er vanzelf toe alle hemelse vertroosting en alle verwachtingen op een betere wereld als geheel doelloos te verklaren, wat eveneens tot noodzakelijk gevolg had de afschaffing van de godsdienst en van alle godsdienststelsels.

Als gij de onwetende, door de dagelijkse arbeid afgebeulde en gedemoraliseerde arbeider die door de valse dogma's om zo te zeggen geestelijk vergiftigd is, met volle handen uitgestrooid door de heersende kaste in vereniging met alle bevoorrechten, priesters en adellijken en bourgeoisie, eerst deze twee doeleinden voor ogen houdt, dan zal hij verschrikken; misschien zullen zij u afwijzen, zonder te vermoeden dat al die denkbeelden niets anders zijn dan de zuiverste uitdrukking van hun eigen belangen, dat deze doeleinden de vervulling zijn van hun vurigste wens en omgekeerd de godsdienstige en politieke vooroordelen, waardoor zij u misschien van zich afstoten, de directe oorzaak en de verlenging van hun knechtschap en ellende zijn.

Men moet een goed onderscheid maken tussen de vooroordelen der volksmassa en die van de bevoorrechte klasse. De eerste worden alleen door hun onwetendheid veroorzaakt en staan lijnrecht tegenover hun belangen, terwijl die der bourgeoisie juist op het belang dier klasse berusten en niet eens in stand kunnen worden gehouden door de ontbindende daadkracht der burgerlijke wetenschap, maar niet alleen door het gemeenschappelijk egoïsme der bourgeoisie in stand blijven. Het volk wil veel, maar het is onkundig. De bourgeoisie weet wel, maar zij wil niet. Welk van beide kwalen is ongeneeslijk? Ongetwijfeld die der bourgeoisie. Er bestaat een algemene regel die zegt: men kan alleen die mensen bekeren, die reeds in hun gevoelens of door de aard hunner levensverhoudingen, hetzij innerlijk hetzij uiterlijk, datgene in zich hebben, dat gij hun wilt geven. Nooit zult gij hen bekeren, die de noodzakelijkheid van een verandering niet gevoelen, ook niet hen, die ofschoon zij wensen uit hun zo treurige toestand te geraken, door hun zedelijke, verstandelijke en sociale gewoonten daartoe gedreven worden een betere levenstoestand te zoeken in een wereld, die niet is die onzer denkbeelden.

Ik verzoek u, beproeft eens een adellijk heer die streeft naar rijkdom, tot het socialisme te bekeren of een bourgeois die graag van adel zou zijn, of een arbeider wiens ganse ziel

vervuld is van de gedachte een bourgeois te worden. Bekeert ook eens een werkelijk of ingebeeld aristokraat der intelligentie, een half-, een kwart-, een tiendedeels, een honderdste deel van een geleerde, mannen vol van wetenschappelijke bluf, die dikwijls, alleen omdat zij misschien het geluk hebben gehad enige boeken zo slecht of zo goed mogelijk te begrijpen, nu met hooghartige minachting op de onbeschaafde massa neerzien en zich verbeelden dat zij geroepen zijn, met elkaar een nieuwe heersende, d.w.z. uitzuigende kracht te vormen.

Geen argumenten en geen propaganda zal ook in staat zijn deze ongelukkigen te bekeren. Er is slechts één middel om hen te overwinnen en dat is de dood, dat is de vernietiging der mogelijkheid van bevoorrechte toestanden, van alle heerschappij en uitzuiging, dat is de sociale revolutie, die door alles weg te vegen, wat op de wereld ongelijkheid schept, hen dwingen zal zedelijk te worden door hen op te wekken, hun geluk te zoeken in de gelijkheid en de solidariteit.

Anderzijds zijn er ook werkelijke werklieden. Daaronder verstaan wij al degenen die onder de last van de arbeid zuchten, allen wier lot zo erbarmelijk en ellendig is, dat het slechts onder bijzonder gunstige omstandigheden van een uit hun midden kan gelukken en binnen het hedendaagse economische milieu voor zichzelf en alleen voor zichzelf een betere levensverhouding te veroveren, bijvoorbeeld baas of staatsambtenaar te worden. Natuurlijk voegen wij ook in deze categorie de weinige onbaatzuchtige arbeiders, die ofschoon zij de mogelijkheid zien, individueel uit de klasse der arbeiders omhoog te stijgen, daarvan geen gebruik willen maken, maar er de voorkeur aan geven nog langer de bourgeois-uitzuigerij te delen met hun kameraden in de ellende dan zelf uitzuigers te worden. Deze te bekeren is niet nodig, het zijn de ware socialisten.

Wij spreken over de grote massa der arbeiders, die afgeemat door de dagelijkse arbeid, onwetend en ellendig zijn. Want welke politieke en godsdienstige vooroordelen men hun ook heeft ingestampt en waarmee men gedeeltelijk ook in zoverre succes heeft gehad, dat zij in hun gedachtenwereld de voorrang hebben, deze arbeiders zijn socialistten zonder het te weten. In de grond van hun gevoel en ook

krachtens hun levenstoestand zijn zij in werkelijkheid veel meer socialisten dan alle wetenschappelijke en burgerlijke socialisten bij elkaar genomen. Zij zijn het door de gehele verhoudingen van hun materieel bestaan, door hun gehele lichamelijke behoeften, tenzij de laatstgenoemden het zijn krachtens hun geestelijke behoeften en in het werkelijke leven hebben de lichamelijke behoeften veel meer betekenis dan de geestelijke. Het geestelijke is in zijn wezen altijd de uitdrukking van het lichamelijke, een weerkaatsing zijner voortdurende ontwikkeling, maar nooit zijn beginsel. Wat de arbeider ontbreekt, dat is niet de werkelijke noodzakelijkheid van socialistisch verlangen, maar de socialistische geest. Wat elke arbeider in de grond van zijn hart verlangt: een eenvoudig menselijk bestaan van materieel welzijn en intellectuele ontwikkelingsmogelijkheid, gegrond op rechtvaardigheid, d. w. z. op gelijkheid en vrijheid zowel van het individu als van allen in de arbeid — dat kan in de tegenwoordige politieke, en sociale wereld niet vervuld worden, daar deze gegrondvest is op de onrechtvaardigheid en de cynische uitzuigerij der arbeidersmassa. Dus elke werkelijke arbeider is noodzakelijkerwijze een revolutionair socialist, want zijn bevrijding kan alleen verwerkelijkt worden door het neerhalen van al hetgeen nu bestaat. Een van beide: of deze organisatie der onrechtvaardigheid met het gehele apparaat van ongelijke wetten en bevoorrechte instellingen moet verdwijnen of de arbeidersmassa zal gedoemd blijven tot eeuwigdurende slavernij. Dat is socialistisch denken, waarvan de kiem aanwezig is in het gevoel van de werkelijke arbeider. Het doel moet dus zijn hem zijn eigen willen bewust te maken, zijn geest in zoverre op te wekken, dat deze overeenstemt met zijn gevoel, want op het ogenblik waarop het denken der arbeidersmassa opgeheven wordt op de hoogte van hun gevoel, zal hun wil zich vestigen en haar macht zal onweerstaanbaar zijn. Wat belet nu nog de snellere ontwikkeling van dit heilzaam denken bij de arbeidersmassa? Hun onwetendheid en groten-deels de politieke en godsdienstige vooroordelen, waarmee de daarbij geïnteresseerde klassen zich nu nog bemoeien om het bewustzijn en het natuurlijk verstand der arbeiders te verduisteren. Hoe deze onwetendheid te overwinnen, hoe de valse vooroordelen te verwoesten? Zal men dit vermogen

door belering en propaganda?

Zeker, dit zijn grote en schone middelen. Maar ze zijn ontoereikend bij de tegenwoordige toestand der arbeidersmassa. De geïsoleerde arbeider is te afgemat door de arbeid en de dagelijkse zorgen om voldoende tijd te hebben voor het leren. En overigens, wie zal deze propaganda drijven? Zullen het de weinige oprechte socialisten zijn die voortgekomen zijn uit de bourgeoisie, die ongetwijfeld vol goede wil zijn, maar te gering in aantal om eerst aan hun propaganda de nodige breedte te geven en die anderzijds door hun positie behoren tot een geheel verschillende wereld, in de arbeiderswereld de nodige aanhang niet hebben, wat meebrengt het min of meer gerechtvaardigd wantrouwen jegens hen.

"De bevrijding der arbeidersklasse moet het werk zijn van de arbeiders zelf" — zo staat in de inleiding der statuten. En met het volste recht staat het daar. Het is de voornaamste grondslag van onze grote vereniging.

Maar de arbeiderswereld is over het algemeen onwetend, zij heeft nog volkomen gebrek aan theorie. Daarom blijft slechts één weg over, dat is die der bevrijding door de praktijk. Hoe kan en moet deze praktijk zijn? Er bestaat er slechts een, dat is die van de solidaire strijd van de arbeiders tegen de patroons. Dat is de organisatie en de federatie der weerstandskassen.

Wanneer de Internationale zich eerst toegevend toonde tegenover de konservatieve en reaktionaire denkbeelden op politiek en godsdienstig gebied, opdat de arbeiders in hun midden opgenomen konden worden, dan geschiedde dit niet uit onverschilligheid tegenover die denkbeelden. Men kan haar daarvan niet beschuldigen, daar zij met alle kracht elk reaktionair denkbeeld afwees en verafschuwde; dit lag juist opgesloten in het beginsel der Internationale, zoals wij vroeger hebben aangetoond.

Deze toegevendheid werd door verstandig beleid voorgeschreven. Wel wetende dat elk werkelijk arbeider een socialist is door de innerlijke noodzakelijkheid van zijn ellendige toestand en dat zijn reaktionaire denkbeelden, voor zover hij ze had, slechts een gevolg van zijn onwetendheid waren, rekende zij op de kollektieve ervaring die de arbeiders, eenmaal in de schoot der Internationale, niet

konden nalaten te aanvaarden en vooral op de ontwikkeling van de gemeenschappelijke strijd der arbeiders tegen de patroons, om hem van deze denkbeelden te bevrijden. Inderdaad vanaf het ogenblik waarop een arbeider zich in het vertrouwen op de mogelijkheid van een spoedige radikale hervorming der economische verhoudingen bij een kameraad aansluit en ernstig begint te strijden voor een verkorting van de arbeidstijd en de verhoging van het loon; vanaf het ogenblik waarop hij zich levendig begint te interesseren voor deze geheel materiële strijd, kan men zeker zijn, dat hij spoedig al zijn hemelse vooroordelen overboord zal werpen, dat hij spoedig gewoon eerst te rekenen op de gemeenschappelijke kracht der arbeiders, vrijwillig afstand zal doen van de hulp des hemels. In zijn gedachtenwereld zal het socialisme de plaats innemen van de godsdienst.

Eveneens zo zal het gaan met zijn reaktionaire politieke inzichten. Zij zullen verdwijnen in dezelfde mate als de arbeider zich zal bevrijden van de godsdienstige druk. Anderzijds zal de zich steeds ontwikkelende en verder uitbreidende economische strijd hem langzamerhand op praktische wijze en door de gemeenschappelijke ervaring, die noodzakelijk leerzame en meer omvattender dan de geïsoleerde ervaring van het individu, zijn werkelijke vijanden doen kennen; dat zijn de bevoorrechte klassen: de geestelijkheid, de bourgeoisie, de adel en de staat; de laatste bestaat alleen om alle bevoorrechten dier klassen te beschermen en neemt noodzakelijk altijd haar partij tegen het proletariaat.

De arbeider, die op zulk een wijze wordt ingelijfd, zal er gedwongen toe komen om de onoverbrugbare tegenstelling te begrijpen, die gaapt tussen die hulpmiddelen der reactie en zijn hem dierbare belangen en op dit punt aangeland, zal hij niet nalaten zichzelf te erkennen en uitsluitend te voelen als een revolutionair socialist.

Anders is het gesteld met de bourgeoisie. Al hun belangen zijn vijandig aan een economische vervorming der maatschappij en daar hun denkbeelden eveneens reaktionair zijn, of zoals men tegenwoordig beleefd zegt: gematigd, door hun hart en hun verstand die grote handeling der rechtvaardigheid en sociale bevrijding, die wij sociale revolutie noemen, afwijst; daar zij vrees koestert voor een werkelijke maatschappelijke gelijkheid, een sociale politiek en econo-

mische gelijkheid tezamen, daar zij in de grond van hun ziel slechts voor zichzelf, hun klasse en voor hun kinderen toch altijd een voorrecht hebben willen behouden, al was het ook een intellectueel voorrecht, zoals veel burgerlijke socialisten het nog verlangen, daar zij ook niet met alle logika van hun verstand noch met alle macht der hartstocht de tegenwoordige orde van zaken verafschuwen — daarom kan men er zeker van zijn, dat zij hun gehele leven reaktionairen zullen blijven, vijanden van de arbeiderszaak. Men moet hen op een afstand houden van de Internationale. Het is inderdaad nodig dit te doen, want als men ze toelaat, dan zullen zij slechts haar levenszenuw vergiftigen en ze van hun weg afbrengen. Er bestaat overigens een onbedrieglijk teken, waaraan de arbeiders kunnen weten of een bourgeois, die in hun rijen wenst te worden opgenomen, vrijwillig en zonder een schaduw van huichelarij tot hen komt en zonder de minste bijgedachte. Dit teken zijn de betrekkingen die hij nog met de burgerlijke maatschappij onderhoudt.

De bestaande tegenstelling tussen de wereld der arbeiders en die der bourgeois neemt meer en meer een scherper karakter aan. Elk ernstig denkend mens, wiens gevoelens en voorstellingskracht zich niet veranderd hebben als gevolg van de vaak onbewuste invloed van zelfzuchtige sofismen, moet tegenwoordig begrijpen, dat hier geen verzoening kan plaatsvinden.

De arbeiders verlangen gelijkheid en de bourgeoisie wil de ongelijkheid in stand houden. Het is duidelijk, dat het streven van de een dat van de ander buitensluit. Zo bekent ook de grote meerderheid der burgerlijke kapitalisten en bezitters degenen, die de moed hebben openlijk te belijden wat zij willen, met dezelfde openhartigheid, dat de hedendaagse arbeidersbeweging hun schrik aanjaagt. Dit zijn even oprechte als vastbesloten vijanden, wij kennen hen en dat is goed ook.

Maar er bestaat ook een andere kategorie van bourgeois, die dezelfde moed en openhartigheid niet hebben. Vijanden der "sociale liquidatie", zoals zij met volle overtuiging de grote handeling der rechtvaardigheid noemen als het noodzakelijke uitgangspunt en de onontbeerlijke grondslag van een maatschappelijke orde die berust op gelijkheid en rede,

willen zij evenals alle andere bourgeois, de economische ongelijkheid bestendigen, die de bron is van alle andere ongelijkheden, maar tevens geven zij voor, dat zij evenals wij de algehele vrijmaking van de arbeiders en de arbeid verlangen. Zij willen tegenover ons met een ijver, de meest reactionaire bourgeoisie waardig, juist de oorzaak van de slavernij der arbeiders in stand houden, de scheiding van de arbeid en van het gekapitaliseerde of onroerende eigendom, dat tegenwoordig wordt vertegenwoordigd door twee verschillende klassen; en ondanks dit poseren zij als de apostelen van de bevrijding der arbeidersklasse van het juk van het kapitalisme.

Bedriegen zij zichzelf, ja of nee? Sommigen bedriegen zichzelf te goeder trouw en dat aantal is groot, maar het veel grotere aantal bedriegt zichzelf in vol bewustzijn, dit is met opzet. Zij allen behoren tot die categorie van radikale bourgeois en burgerlijke socialisten, die de Vredes- en Vrijheidsbond hebben gesticht.

Is deze bond socialistisch? Van de aanvang af en gedurende het eerste jaar van zijn bestaan hebben zij het socialisme met schrik afgewezen.

Verleden jaar heeft de bond op het kongres te Bern in triomf het beginsel der economische gelijkheid afgewezen. Nu hij zijn einde voelt naderen en toch nog wat wil leven, heeft hij eindelijk begrepen, dat geen publiek bestaan mogelijk is zonder het binnenhalen der sociale kwestie. Daarom noemt hij zich socialistisch. Hij is burgerlijk en socialistisch geworden, d. w. z. dat hij alle sociale vragen wil oplossen op de grondslag der economische ongelijkheid. Hij wil en moet de belangen van de grondrente waarnemen en doet alsof hij op die manier de arbeiders wil bevrijden. Hij houdt er zich onledig mee om vorm te geven aan een onzinnigheid.

Waarom doet hij dat? Wat geeft hem aanleiding een even vruchteloze als verkeerde zaak te ondernemen? Het is niet moeilijk dit te begrijpen.

Hebben wij overigens dit niet in Frankrijk gezien na de revolutie van 1848, van politiek standpunt beschouwd de meest radicale revolutie die men zich wensen kan?

De Franse arbeiders waren zeker noch onverschillig, noch onintelligent en ondanks het meest uitgebreid kiesrecht moesten zij de bourgeoisie verder laten reilen en zeilen.

Waarom? Omdat hen hun ontbrak aan materiële middelen, die noodzakelijk zijn, opdat de politieke vrijheid iets werkelijks zou worden, omdat zij slaven van een door honger afgedwongen arbeid gebleven waren, terwijl de radikale, liberale en zelfs konservatieve burgerij, de eersten als de republikeinen van voorheen, de anderen als de bekeerden van heden, vrij in- en uitgingen, zich opwonden, spraken en konspireerden, de enen dankzij hun rente en winst gevende burgerlijke posten, de anderen dankzij de staatsbegroting, die men natuurlijk behouden en zelfs sterker dan vroeger gemaakt had.

Men kent het resultaat: eerst de junidagen, later als natuurlijke konsekwentsie de decemberdagen.

Maar, zal men zeggen, de arbeiders, door eigen ervaring verstandiger geworden, zullen geen bourgeois meer zenden naar de wetgevende en konstitutionele lichamen, zij zullen er eenvoudige arbeiders heenzenden. Hoe arm zij ook zijn, zij zullen het toch mogelijk maken het levensonderhoud voor hun afgevaardigden te betalen. Weet gij wat daaruit geboren zal worden? De arbeidersafgevaardigden, geplaatst in de burgerlijke levensverhoudingen en in een geheel burgerlijke atmosfeer, zullen, daar zij geen werkelijke arbeiders meer zijn, om staatslieden te worden, bourgeois worden en misschien nog veel meer dan de bourgeois zelf. Want de mens maakt zelf minder de levensomstandigheden dan dat deze het zijn die de mens vervormen. En wij weten uit ervaring, dat de bourgeois-arbeiders dikwijls noch minder egoïstisch zijn dan de bourgeois-uitzuigers, noch minder schadelijk voor de Internationale dan de burgerlijke socialisten of minder ijdel en belachelijk dan de geadelde bourgeois.

Wat men ook zegt en doet, zólang de arbeider blijft in de tegenwoordige verhouding, zal er voor hem geen vrijheid mogelijk zijn en degenen die zich tevreden stellen met de verovering der politieke vrijheden zonder eerst de brandende vraag van het socialisme aan te raken, zonder het woord uit te spreken, dat de bourgeois doet verbleken: de sociale likwidatie, zeggen hem eenvoudigweg: "Verover eerst deze vrijheid voor ons, opdat wij er ons beter van kunnen bedienen tegen u."

Maar, zegt men, die bourgeois hebben de eerlijkste en

beste bedoelingen, wij antwoorden: er bestaan geen goede en eerlijke bedoelingen, die de invloeden der levensomstandigheden kunnen weerstaan. Wij hebben ook al gezegd, dat zelfs de arbeiders die zich in die verhoudingen begeven, bijna gedwongen zijn bourgeois te worden, hoeveel te meer blijven de bourgeois het, die in hun posten blijven!

Als een bourgeois, geïnspireerd door een sterk gevoel voor recht, gelijkheid en menselijkheid, ernstig wil meewerken aan de bevrijding van het proletariaat, dan moet hij er vóór alle dingen mee beginnen om alle politieke en maatschappelijke draden, alle geestelijke en materiële betrekkingen, ook die der ijdelheid en van het hart, die hem verbinden aan de bourgeoisie, te verbreken. Hij moet vóór alles begrijpen, dat tussen het proletariaat en die klasse geen verzoening mogelijk is; een klasse die alleen leeft van de uitzuiging van anderen, is de natuurlijke vijand van de proletariërs.

Nadat hij de burgerlijke wereld definitief de rug heeft toegekeerd, kan hij zich alleen maar onder de vaan van de arbeiders rangschikken, waarop de woorden staan: "Gerechtigheid, Gelijkheid en Vrijheid voor allen. Afschaffing der klassen door economische gelijkstelling van allen; sociale likwidatie!". Hij zal dan welkom zijn.

Wat de burgerlijke socialist en bourgeois-arbeiders betreft, die ons zullen spreken van de verzoening tussen de burgerlijke politiek en het socialisme der arbeiders, wij kunnen laatstgenoemden slechts deze ene raad geven: gij moet hun de rug toekeren.

Daar nu de burgerlijke socialist zich heden ten dage bezighouden om onder het lokmiddel van het socialisme een machtige arbeidersagitatie te ontplooiën teneinde de politieke vrijheid te veroveren, een vrijheid die, zoals wij daar even gezien hebben, alleen voordeel afwerpt voor de bourgeoisie; daar de arbeidersmassa's, tot inzicht gekomen van hun positie, opgehelderd en geleid door het beginsel der Internationale, zich werkelijk organiseren en beginnen een werkelijke, niet nationale maar internationale macht te worden; niet om de zaken der bourgeoisie, maar hun eigen zaken te behartigen; en daar er een revolutie nodig is, zelfs om dit burgerlijk ideaal van een algehele politieke vrijheid met republikeinse inrichtingen te verwerkelijken, maar geen

revolutie dan die door de macht des volks kan zegevieren, is het noodzakelijk dat die macht, inplaats van de kastanjes uit het vuur te halen voor de heren bourgeois, van nu af aan alleen daartoe kan dienen, de zaak des volks tot de zegepraal te brengen; de zaak van al degenen die werken tegen al degenen die de arbeid exploiteren.

Getrouw aan haar beginsel zal de Internationale nooit haar hulp verlenen noch aan een politieke agitatie, die niet duidelijk en direct ten doel heeft de volledige economische bevrijding der arbeiders, d. w. z. de afschaffing van de bourgeoisie als klasse economisch gescheiden van de massa der bevolking, noch evenmin tot een revolutie, die niet van de eerste dag af aan, ja van het eerste uur af aan, niet op haar vaandel schrijft: sociale likwidatie.

Maar revoluties laten zich niet improviseren. Zij worden noch willekeurig door individuen, noch zelfs door de machtigste verenigingen tevoorschijn geroepen. Onafhankelijk van alle wil en van alle samenzwering ontstaan zij steeds door de macht der feiten. Men kan haar vooraf zien aankomen, menigmaal haar nadering gevoelen, maar nooit haar uitbarsting verhaasten.

Overtuigd van deze waarheid stellen wij onszelf deze vraag: Welke politiek moet de Internationale volgen gedurende deze min of meer lange tijdsperiode, die ons gescheiden houdt van die vreselijke sociale revolutie, wier nadering elkeen heden ten dage voelt?

Volgens haar statuten onthoudt zij zich van elke nationale en lokale politiek en zal zij in alle landen aan de arbeidersagitatie een uitsluitend economisch karakter geven: zij stelt het volgende doel: vermindering van de arbeidsduur en verhoging van loon; als middel de aaneensluiting der arbeidersmassa en de vorming van weerstandskassen.

Zij zal propaganda maken voor haar grondbeginselen, want deze, die de zuiverste uitdrukking zijn van de gemeenschappelijke belangen der arbeiders van de gehele wereld, zijn tevens haar ziel en vormen de gehele levenskracht der vereniging. Zij zal deze propaganda in het groot bedrijven zonder rekening te houden met de burgerlijke gevoeligheid, opdat elke arbeider, zodra hij ontlopen is aan de stompzinnige geestestoestand, waarin men hem tracht te houden, en de toestand begrijpt, opdat hij weet wat hij

te doen heeft en onder welke voorwaarden hij zich zijn mensenrecht kan veroveren.

Zij zal een des te krachtiger en energieker propaganda ontvouwen, wanneer wij — zelfs buiten de Internationale — dikwijls invloeden ondervinden, die terwijl zij deze grondbeginselen schijnbaar geringschatten, ze graag zouden kenschetsen als een onnutte theorie, zich daarbij bezighoudende om de arbeiders weer terug te voeren tot de politieke, economische en godsdienstige katechismus der bourgeoisie. Zij zal zich eindelijk uitbreiden en zich sterk tot over de grenzen van alle landen organiseren, opdat zij, als de revolutie door de macht der feiten uitbreekt, een werkelijke macht is geworden, die wel weet wat haar te doen staat en die uit zichzelf in staat is de leiding der revolutie op zich te nemen en haar een voor het volk heilaanbrengende richting te geven; een werkelijke organisatie der arbeidersverbonden in alle landen, in staat om zeer goed deze politieke wereld der staten en der bourgeoisie te vervangen.

Wij eindigen deze beschouwing over de politiek der Internationale met het weergeven van de laatste paragraaf der verklaringen van onze algemene statuten:

"De beweging die plaatsvindt onder de arbeiders der industrieel meest vooruitstrevende landen, is, terwijl zij nieuwe verwachtingen laat ontstaan, tevens een plechtige vermaning, om nooit weer terug te willen in de oude fouten."

Genève 1869

MICHAEL BAKUNIN:

WOORDEN AAN DE JEUGD

GRONDSLAGEN VAN DE REVOLUTIE

Onder revolutie verstaan wij een volledige, radikale omwenteling, waarbij alle vormen van het huidige Europese leven, zonder uitzondering worden vervangen door nieuwe, die volkomen tegengesteld zijn aan de huidige vormen.

Als alle bestaande vormen slecht zijn, dan kunnen de nieuwe maatschappijvormen pas ontstaan indien alle huidige vormen vernietigd zijn. Dat wil zeggen, dat geheel nieuwe levensvormen alleen kunnen ontstaan uit een volledige vormloosheid.

Stel dat het tegenovergestelde gebeurt, met andere woorden: stel dat enkele oude vormen, of zelfs maar één oude vorm ongewijzigd blijft bestaan: dan zou deze zich in de toekomst weelderig kunnen ontwikkelen. Hierdoor zou de verandering alleen maar denkbeeldig en van voorbijgaande aard zijn. En de hoge prijs voor de maatschappelijke verandering (al die slachtoffers en al dat bloed) zou voor niets betaald zijn.

Tot nu zorgde in alle landen de "betere stand" altijd voor deze zogenaamde veranderingen. De aanhangers van de staat hielden zich in een of ander liberaal namaakgewaad en dreven de volksmassa's door hun dronken gebral de bloedige strijd in. Na de overwinning echter richtten zij, temid-

den van de gesneuvelde strijders, die gevochten hadden voor die zogenaamde vrijheid, nieuwe galgen en martelpalen op, waar zij hun overgebleven revolutionaire kameraden terecht stelden. En zo herstelden zij de vroegere repressieve verhoudingen. Al altijd gebruikten eerzuchtige lieden de onvrede en de toorn van het volk om hun eigen eerzucht te bevredigen. Hoewel zij aanvankelijk revolutionair en democratisch waren, werden zij tenslotte altijd despoten; en het volk dat geen enkele organisatie had en overgeleverd was, week steeds opnieuw voor de legers. Daarom is er nog nooit een echte revolutie geweest.

(Natuurlijk kan een volk geen revolutie maken, want hoewel de revolutie in één land kan ontstaan, moet ze toch door alle volkeren worden uitgevochten).

Voor een echte revolutie zijn geen mensen nodig die over het volk bevelen, terwijl ze tot de voorhoede van de massa behoren, maar wel mensen, die terwijl ze onopgemerkt in de massa verborgen leven, een verbindende schakel vormen tussen de massa's en die de beweging zo onopvallend één en dezelfde richting, één geest, en één karakter geven. Dit is de enige betekenis van de leiding van een geheime voorbereidende organisatie. Alleen daarvoor is ze nodig.

De leiders van een echte volksrevolutie, komen, zo gauw het leven hen daarop heeft voorbereid, naar voren door hun optreden. Zij sluiten zich dicht aaneen en organiseren zich tijdens het verloop van de zaak.

Niet zelden werden, onder invloed van het langdurige ondergrondse werk, die van de werkelijke revolutionaire bezigheden is gescheiden, de rangen met ongeschikte mensen gevuld, die de omstandigheden bij de eerste aanranding uit de weg gingen.

Hoe dichter de werkelijke volksbeweging nadert, des te kleiner wordt de scheiding tussen theorie en praktijk, tussen denken over en de zaak zelf. De generaties, die doordrongen van het revolutionaire idee, direct voor de omwenteling staan, bergen in hun midden mensen die hun vernietigingsdrang niet meer kunnen onderdrukken en die nog voordat de algemene strijd losbarst, de vijand opsporen en hem, zonder er verder over na te hoeven denken, likwideren.

Hoewel het in eerste aanzet uitzonderingen zijn, die door hun tijdgenoten als fanatieke of drifts-uitingen worden gekenschetst, moeten ze steeds opnieuw en steeds vaker op verschillende manieren opduiken, om dan geleidelijk aan tot een epidemische hartstocht te worden onder de jeugd, en tenslotte te veranderen in een algehele opstand.

Dit is de natuurlijke gang van zaken.

De likwidatie van vooraanstaande lieden, in wie de regeringsvorm of de economische ontworpen gestalte krijgen, moet met individuele acties beginnen. Later zal deze taak steeds makkelijker worden, want in dezelfde mate waarin de ten dode opgeschreven maatschappelijke laag door paniek wordt bevangen, wordt óók onze taak makkelijker.

De acties waarmee Karakasow, Beresowski

en anderen zijn begonnen, moeten steeds vaker gevoerd worden en het moeten de akties van de kollektieve massa's worden, zoals de akties van de kameraden van Schillers Kalr Moor.

Maar dat idealisme dat verhindert dat ieder naar verdienste handelt, dat idealisme moet worden vervangen door de wrede konsekwentie zonder pardon. Al die gemeenschappelijke akties van de jeugd moeten door het toestromen van verontwaardigde mensen uit het volk, snel en steeds meer het karakter krijgen van akties van heel het volk.

Het begrip revolutie kent twee volledig gescheiden tijdsbegrippen: het begin, dat wil zeggen de tijd van de vernietiging van de aanwezige sociale vormen, en het einde, dat wil zeggen de opbouw, het scheppen van totaal nieuwe vormen van uit dit amorfisme, deze volledige vormloosheid. Overeenkomstig een van die vervallen klassieke waarheden, dat het begin en het einde geenszins hetzelfde zijn, ook al gaan ze onmerkbaar in elkaar over; zo is de vernietiging ook geenszins gelijk aan de opbouw en ze is daar ook niet mee te verenigen.

De dilettanten en de philisters van de wetenschap, die zelfvoldane herkouwers van de goede oude tijd, schreven in hun aanval op het idee van de algemene revolutie ellentlange verhalen met steeds hetzelfde thema: "men mag niets vernietigen, zonder dat er een in alle details uitgewerkt plan voor de opbouw voorhanden is."

Wat dit betreft schijnen ze te vergeten, dat al die edele en heilige mensen, bezield van het ideaal van een nieuw leven en met

de wens het bestaande op vreedzame te verbeteren, overal werden vervolgd en als paria's werden behandeld en vaak leed en pijn moesten verdragen. En bovendien hadden deze mensen vergeten, dat wij pas nadat er een miljoen slachtoffers gevallen waren, tot de konklusie gekomen zijn dat alleen een geweldadige omwenteling, een strijd op leven en dood tussen genieters en onderdrukten, de losgeslagen wereld kan vernieuwen...

Onze eerste taak is de strijd; de koude, verbitterde strijd; ons doel is de totale vernietiging van alle ketens. Ik praat hier niet over die beroepsmatige leugenaars; die gemene lafaards, die knechtjes van de alleenheerschappij, die gehuurd zijn om in de literatuur en in de wetenschap de bestaande orde te verdedigen. Wij kennen ook lieden die zich werkelijk bezig houden eerlijke plannen te ontwerpen voor een beter leven. Zij weten zeer goed dat het onmogelijk is, toestemming te krijgen voor een verbering die de regering niet bevalt. Zij weten dat de belangen van de regering en die van het volk diametraal tegenover elkaar staan. Zij begrijpen en ze weten dat men alles met geweld zal moeten nemen..... Maar desondanks ontwerpen zij dergelijke plannen en god mag weten voor wie en waarom. Omdat zij hun materiaal, dat zij gebruiken putten uit de bestaande, afstotende maatschappelijke verhoudingen, is het resultaat steeds het zelfde..walgelijk.. Tientallen, Honderdtallen jaren propten deze domme lieden hun buik vol met de bezittingen van het volk, enkel en alleen om stommiteiten te produceren.

Zij hebben hele boekwerken geschreven, met

deze boeken werden bibliotheken gevuld. De jeugd las die werken, en het gelezene werd weer op schrift gesteld.

Op deze manier heeft onze tijd een grote verzameling de meest uiteenlopende rechtsvormen van de mens als slaaf geërfd; een grote verzameling filosofiese systemen van bijgelovige mensen. Systemen, waar het een uit het andere onstond en het ene het andere weer vernietigde..en ga zo maar door. En dit alles heet dan wetenschap...afschuwelijk.....

De italiaanse boeren weten nu hoe ze de werkelijke revolutie moeten maken: zij verbranden alle papiertroep zodra zij zich van een stad meester maken. Zo moet het overal gaan. Wij zeggen dat een totale vernietiging niet verenigbaar is met de opbouw, daarom moet de vernietiging alomvattend en absoluut zijn. De huidige generatie moet met de echte revolutie beginnen. Zij moet beginnen met de fundamentele verandering van alle levensvoorwaarden, dat wil zeggen: de huidige generatie moet al het bestaande vernietigen zonder een enkele uitzondering te maken, en haar devies moet zijn: "Zo snel en zo uitgebreid mogelijk". Omdat de huidige generatie zelf onder die afschuwelijke levensvoorwaarden, die zij moet vernietigen, leeft, mag daarom de opbouw niet haar taak zijn. Maar het is de taak van die reine krachten die in het uur van de vernieuwing ontstaan. De afschuwelijke hedendaagse beschaving, waar we in opgroeien, heeft ons beroofd van het vermogen het paradijs van het toekomstige leven op te bouwen. Wij vormen ons daar alleen maar vage voorstel-

lingen van, wanneer we het ons tegengesteld denken aan de bestaande smerige troep!

Wij vinden elke beschouwing over dit vage toekomstbeeld misdadig voor die mensen die al met hun praktische revolutionaire taak zijn begonnen, omdat die beschouwingen de taak van de vernietiging hinderen, het begin van de revolutie ophouden en zo het einde van de revolutie uitstellen. In de praktijk is dit een nuttelose aantasting van het élan, een zelfbevlekking van de gedachten. Wij moeten ons dus, uitgaande van de wet van de noodzaak en van de strenge rechtvaardigheid, helemaal wijden aan de voortdurende, onophoudelijke en niet aflatende vernietiging, die zó lang gestaag moet blijven toenemen, totdat alle sociale vormen, die vernietigd moeten worden, verdwenen zijn.

Het niet onze taak een samenzweetersklupje te vormen, maar om de werkelijke strijd te leveren, vanaf het allereerste begin. Uit deze strijd komt alles tevoorschijn, wat voor de vernieuwing van het russiese land nodig is. In de mate waarin de strijd groeit zal ook onze kracht toenemen. Daarom zijn wij tegen traagheid, bij wie en waar ze zich ook voordoet. Wij moeten deze verderfelijke sociale slaap, deze eentonigheid, deze apatie met alle middelen verstoren. Wij geloven alleen in die mensen, die zonder de folterkamers en de kerkers te vrezzen, hun toegewijdsheid aan de revolutie door daden tonen. Daarom verwerpen wij alle woorden waar de daad niet direkt op volgt. Wij hebben die zinloze propaganda, die zich ter verwerkelijking van het revolutionaire doel níét qua tijd én níét qua plaats

vastlegde, niet meer nodig!...
Zij hindert ons alleen maar en we zullen haar met alle kracht tegen werken!.....
Wij willen dat nu alleen de daad het woord voert. En niet dat het revolutionair élan in ijdel geklets ten onder gaat. Wij willen niet dat de klank van de polemiek en de naijver van de pers de karakters aantasten, nieuwe zwammers tevoorschijn roept en de aandacht, die zich op waardevoller dingen moet richten, afleidt naar holle frasen. Wij zullen al die kletsers die dat eventueel niet begrijpen, met geweld de mond snoeren!.....

Wij verbreken alle verbindingen met de politieke emigranten, die niet wilden terugkeren om zich bij ons aan te sluiten. En met al diegenen die, zolang onze gelederen nog onzichtbaar zijn, er niet aan willen werken dat deze gelederen openlijk op het toneel van het russiese leven tevoorschijn treden.

(Alleen voor die emigranten maken wij een uitzondering, die al als arbeiders aan de europese revolutie werken.)

Wij richten ons nu voor de eerste en laatste maal aan alle oppositionele krachten van Rusland en we roepen hen op terstond in aktie te komen. Wij roepen hen op zich in de strijd kenbaar te maken aan alle gelijkgezinden en zich bij hen aan te sluiten in hun praktijk uit naam van de zaak.

Wij zullen dit niet meer herhalen en wij zullen geen nieuwe oproepen meer lanseren. Al wie ogen en oren heeft zal de strijden zien en horen. En als hij zich niet bij hen aan sluit, zijn wij niet verantwoordelijk voor zijn ondergang. En even-

min zijn wij verantwoordelijk voor alles wat zich uit lafheid of gemeenheid achter de coulissen verstoopt. Het zal zonder erbarmen en zonder konsideratie samen met die coulissen worden stukgeslagen.

Ook al erkennen wij geen enkele andere aktie dan de aktie van de vernietiging, toch zijn wij er van overtuigd dat deze aktie zich in zeer verschillende vormen kan uiten. Zoals bijvoorbeeld: vergif, dolk en wurging!!.....

De revolutie heiligt in deze strijd alle middelen. De methode is dus vrij!!.....
De onverhulde woede van het volk heeft alle slachtoffers aangewezen! Alle eerlijke reine lieden moeten zich werpen op de vernieuwing van onze levensvoorwaarden, nadat zij zelf eeuwen lang verkracht zijn.

Moge de laatste levensdagen van de sociale bloedzuiger donker zijn.

In de hogere burgerij zal het gejammer van angst en berouw weerklinken.

De waardeloze "literatoren" zullen liriese klanken aanheffen. Moeten wij daar acht op slaan? Absoluut niet! Wij moeten onverschillig blijven bij dit geweest. We moeten ons in generlei wijze inlaten met een kompromis met hen die ten dode zijn opgeschreven. Men zal het 'terrorisme' noemen. Men zal het klinkende bijnamen geven. Nou en? Het is gewoon te onbelangrijk! Hun mening interesseert ons geen zier! Wij weten dat er in heel Europa geen enkele bourgeois is, die rustig leeft. En wij weten dat geen enkel eerlijk mens ons, zonder te huichelen, iets kan verwijten.

Wij kunnen van de huidige literatuur, die alleen maar uit vleierij en verdachtmakingen bestaat, van deze korrupte literatuur alleen maar afschuwelijke roddelverhalen verwachten. De belangen van de huidige exakte wetenschappen zijn de belangen van de tsaar en van het kapitaal; en zij dient alleen die twee; uitsluitend die twee omdat tot nu toe geen enkele ontdekking aan het volk te goede is gekomen; alle ontdekkingen worden of uitgebuit door de grote heren, de dilettanten en de sjacheraars, of ze worden gebruikt om de militaire macht te vergroten.

Het vermogen van de mensen, die studeren, om dingen uit te vinden, wordt niet gericht op de behoeften van het volk. Daarom zijn de belangen van deze exakte wetenschappen ook niet onze belangen. Moeten we dan nog over de sociale wetenschappen praten?

Wie kent niet die namen van die tientallen mensen die ons zo na aan het hart liggen? Die naar Siberië of elders werden verbannen omdat ze met het eerlijke woord van de warme overtuiging ijverden voor menselijke rechten. Hun vurige reden, die het geloof en de liefde ademden, werden door bruto geweld verstikt.

De huidige generatie moet zelf een ontoegeeflijke brute kracht vormen en zonder ophouden de weg van de vernietiging volgen. Het gezonde en onbedorven verstand van de jeugd moet begrijpen dat het veel menselijker is tientallen, zelfs honderdtallen gehate lieden neer te steken en te wurgen, dan sa-

men met hen deel te nemen aan de systematische legale moorden, de kwellingen en martelingen van miljoenen boeren. Aan die onderdrukking nemen onze tschinowniks, onze geleerden, onze geestelijkheid, onze kooplui, in één woord alle 'lieden van stand' deel! En zij onderdrukken al diegenen, die niet tot een van die standen behoren!... Daarom moeten alle gezonde jongelieden zich terstond op de heilige taak werpen het kwaad uit te roeien en het russiese land te vuur en te zwaard te reinigen; en zij moeten aan iedereen deze heilige taak duidelijk maken.

Zij moeten zich als broeders verenigen met hen, die in heel Europa hetzelfde zullen gaan doen.

AAN DE BROEDERS IN SPANJE.

KAMERADEN

Ik ben een oude en intieme vriend, ik zou zelfs willen zeggen de "geestelijke" broer van Christophe (pseudoniem voor Giuseppe Fanelli) aan wie jullie ongetwijfeld een goede herinnering hebben. En het is op deze grond dan ook dat ik mij tot jullie-kameraden van de Alliantie-wend.

Onenigheid, veroorzaakt door blind egoïsme tussen onze kameraden onderling, resulteerde in de ontbinding van de Madrileense Alliantie. In plaats van ons doel te bereiken: de overwinning van de sociale wereldrevolutie, streed men voor eigen ijdelheid en eerzucht.

Nu wil ik hierover geen oordeel vellen, maar in naam van onze beginselen moet ik zeggen dat zij, die voor deze ontbinding verantwoordelijkheid dragen, dus die de afspraken van de Alliantie schonden, een "historiese" schuld op zich geladen hebben.....

De Alliantie verraden betekent de revolutie verraden. Want de Alliantie kent geen andere opzet als die welke de revolutie dient. Wij creëren geen theoretiese of uitsluitend ekonomiese werkgemeenschap. De Alliantie is geen akademie nog een werkplaats, wezenlijk is zij een revolutionaire organisatie, met het doel de volksmassa's te organiseren en alle bestaande religieuze, politieke, justitiële, ekonomiese en sociale instellingen zo te veranderen dat deze direkt tot de bevrijding van alle onderdrukte en uitgebuiten arbeiders bijdraagt.

Daartoe moeten wij de massa inspireren, zodat de land- en industriearbeiders zich op basis van internationale solidariteit volgens de regels

van het bekende "Gerechtigheid, Gelijkheid en Vrijheidprincipe" kunnen federeren, van onder naar boven, spontaan, vrij, zonder iedere schijn van -noodzakelijke- officiële d.w.z. reaktionaire, danwel kwasi revolutionaire bevoogding.

Mocht iemand ons vragen waarom het bestaan van zo'n Alliantie nodig is terwijl de Internationale bestaat, dan antwoorden wij: ofschoon zij de grondslag voor de internationale arbeiderssolidariteit is, mist de Internationale de flexibiliteit om verdere organisatie en evt. leiding in een revolutie te garanderen.

Iedere eerlijke revolutionair, die aan het werk binnen het kader van de Internationale deelnam, komt tot deze konklusie. De Internationale levert de voorwaarde tot zo'n organisatie; buitendien kan zij geen revolutionaire organisatie leiden. Zij gaat niet verder dan de openbare en legale strijd tegen de kapitalisten.

Daarnaast maakt de Internationale socialistiese propaganda voor de arbeiders, een onontbeerlijk werk, welke echter weinig effect sorteert zolang er geen revolutionaire massaorganisaties zijn. In één zin samengevat: in een opbouwfase is voor ons de Internationale een noodzakelijke organisatie-stap.

De Internationale organiseert, ondanks politieke en geloofsverschillen, alle strijdbare arbeiders op basis van hun klassensolidariteit tegen de bourgeoisie. Dat is belangrijk, echter een scheiding tussen arbeiders en bourgeoisie alleen geeft geen revolutionaire richting aan.

Vandaar dat het programma van de Internationale zowel monarchisten als katholieken de kans geeft lid te worden. En om honderdduizenden internationaal te organiseren heeft de Internationale een dergelijk programma hard nodig, want zodra zij zoveel leden telt wordt de Internationale

pas een werkelijke macht.

Bestond er daartegen in de Internationale een programma met opgelegde ideeën, zogezegd een officiële leer, bijvoorbeeld met een ateïsties beginsel dan hadden religieuze socialisten, maar ook het kommunalisme 2) geen kans gekregen en zouden derhalve miljoenen land- en industrie-arbeiders niet voor het lidmaatschap van de Internationale in aanmerking kunnen komen.

Arbeiders overigens die wanneer zij zichzelf van hun opvoeding eenmaal bevrijd hebben beslist revolutionairen, atheïsten en socialisten zijn. Zo zou dan de Internationale een kleine partij geworden zijn, welke in heel Europa slechts enkele duizenden leden zou tellen.

En zelfs zo'n gestructureerde partij gaat zich weer splitsen.

Want met "algemeen aanvaarde ideeën" binnen de Internationale ontstaan evengoed -onvermijdelijk- andere, tegenstrijdige, ideeën.

De Internationale telt bourgeois-socialisten, burgerlijke pacifisten, doktrinaire en kleinburgerlijke socialisten, die allen het accent op hervormingen binnen de bestaande orde gelegd willen zien tegenover revolutionaire socialisten, die zich toeleggen op de vernietiging van de bestaande macht.

Al deze ideeën met hun vele nuances bevinden zich alshetware in de schoot van de Internationale en bestrijden elkaar theoreties. Voorzover de ideeënstrijd gevoerd wordt uit de denktraditie versterkt zij de solidariteit; deze solidariteit dient ten allen tijde het fundament te blijven waarop de internationale arbeiders zich verenigen. Omdat solidariteit niet theoreties maar prakties van aard is kan de ideeënstrijd aan deze solidariteit geen afbreuk doen. Het is zelfs deze solidariteit, ik herhaal, de solidari-

teit van de economiese arbeidersstrijd tegen de invloeden van het kapitaal, welke in een ideeënstrijd eerder zichtbaarder wordt.

Neem bijvoorbeeld de leden van de Jura Federatie. Zij strijden, integenstelling tot de duitse arbeiders die in meerderheid Marx volgen, direkt tegen de in de staat samenwerkende onderdrukkers, daar zij tegen elk opgelegd gezag zijn; toch zal bij een staking in Duitsland de Jura-Federatie als een van de eerste haar solidariteit betuigen en ieder middel aanwenden die de duitse staking tot een succes kan maken. Omgekeerd hoop ik, maar daar ben ik nog niet zo zeker van, dat de duitse arbeiders hetzelfde zullen doen. Want internationale solidariteit is de kracht van de arbeiders en de voornaamste taak van de Internationale. Zij vindt prakties plaats, en werkt door, haar kracht behoudt zij ondanks de onderlinge theoretiese verschillen die tussen de verschillende federaties van de Internationale kunnen ontstaan. Daarvoor echter moeten de federaties van de Internationale zich distantiëren van de idee dat er één leer is.

Trouwens de idee alleen al is een ontkenning van de menselijke rede. De tijd van het absolute, tenminste in het aangezicht van de revolutie, is voor een ieder die het met het vrijheids- en medemenselijkheidsstreven serieus neemt voorbij.

Daarbij komt nog dat één leer nooit het resultaat van iedere geïnteresseerde was en kan zijn, eenvoudig omdat al deze leren, voorzover als zij werkbaar en systematies zijn, steeds door een aantal mensen zijn en zullen worden gemaakt, daarom kan die zogenaamde systematies leer in werkelijkheid nooit iets anders voorstellen dan het denken van enkelen. Er ontstaat een theoreties despotisme en het kan haast niet missen of zo'n theoreties despotisme mondt in een prakties despotisme uit.

Juist dat gebeurt nu binnen de Internationale. De Generale Raad, in handen van de marxisten en al machtig binnen de Internationale, heeft de Frans revolutionaire federatie kapotgemaakt door geknoei met afgevaardigden (mandaten) en zij probeert Marx leer, die stelt dat de bevrijding van de arbeidersklasse gebaat is bij het centraliseren van de macht in een proletariëse staat, als enige leer van de Internationale ons op te dringen. Parallel met een dergelijk streven en zagezegd een natuurlijk gevolg daarvan is de omvorming van de Generale Raad tot een regering onder leiding van Marx, die tot taak krijgt de enige leer te beschermen.

Daarvoor bereidt de Generale Raad een kongres voor waar deze leer en haar verplichtend karakter voor de federaties van de Internationale geprokla-meerd zal worden. Alle federaties die deze ene leer niet akkepteren zullen uitgesloten worden, net als elk individu die niet voor deze diktatuur wil buigen verketterd wordt. Dat is de onvermijdelijke ontwikkeling wanneer de Internationale besluit een leer tot de officiële te maken. Echter wil de Internationale haar taak kunnen volbrengen, dan moeten de leden van de Internationale zich van deze ene leer distantiëren.

Wat moet er dan gebeuren?

Weliswaar langzaam, door de verschillende ideeën binnen de Internationale, zullen middels vrije propaganda en geleid door het eigen inzicht van de leden der federaties van de Internationale, in de praktijk steunend op de internationale solidariteit en op het eigen initiatief der leden, verschillende leren van de basis naar boven binnen de Internationale met elkaar botsen, i.p.v. dat er één leer van boven aan de basis wordt opgelegd. Ik zei, dat de meningsvorming langzaam geschiedt, maar toch niet zo langzaam als jullie misschien geneigd zijn te veronderstellen. Zij die de re-

sultaten van de Internationale kennen weten hoe in enkele jaren het arbeidersbewustzijn toenam, juist door discussies binnen de Internationale. Zelf durf ik te stellen dat het hier om een enorme vooruitgang gaat. Ik onderken dat deze vooruitgang onvoldoende is om met deze kracht een revolutionaire organisatie te vormen; en zo'n organisatie is onmisbaar in de strijd tegen de bourgeoisie. Met genoegen geef ik toe, dat de bourgeoisie in alle landen veel van haar vroegere kracht verloren heeft. De bourgeoisie verloor vooral haar morele kracht, zij vertrouwen hun rechtspraak niet meer, zij merken dat ze gehaat worden door de arbeiders. Dat is een grote vooruitgang, want met hun morele kracht verloren zij ogenschijnlijk en onvermijdelijk ook hun geestelijke kracht. De bourgeoisie is veel meer geletterd als het proletariaat, wat echter niet verhinderd heeft dat zij steeds immobieler wordt. Zij verloren elke intellectuele en morele moed. Zij durven geen beleid meer uit te voeren, maar volgen de ontwikkelingen slaafs.

Al deze konstateringen veroordelen hen tot de dood. Het proletariaat erft dan haar geestelijke en morele krachten. Daarom moeten zij zich voorbereiden om de laatste belemmeringen op politiek en economies gebied van de bourgeoisie te slechten. Dat is de huidige situatie; maar begeef je niet in een illusie: de belemmeringen zijn nog zeer sterk - zij heten: staat, kerk, beurs, politie, leger, neem daarbij nog eens de grote legale internationale samenwerking die men met het woord diplomatie omschrijft. Goede organisaties, waarbij vergeleken het proletariaat ongeorganiseerd lijkt. Wat maakt in zo'n geval namelijk het aantal uit. Het volk, enige miljoenen, wordt door enkele duizenden soldaten in toom gehouden. Deze soldaten leven op kosten van de arbeiders, d.w.z. de arbeid die de arbeiders aan de kapitalisten leveren stellen deze in staat een leger te betalen.

Is eigenlijk de best georganiseerde federatie van de Internationale op deze strijd voorbereid? Ik weet maar al te goed dat dit niet het geval is. Als wij van de duizend georganiseerde arbeiders honderd of op z'n gunstigst tweehonderd voor de strijd tegen de bourgeoisie kunnen organiseren, mogen wij tevreden zijn.

Om een revolutionaire organisatie te vormen zijn interesse, medemenselijkheid en ideeën onvoldoende, men moet mensen met wil en karakter hebben. Onze vijand organiseert met geld en de autoriteit van de staat; wij kunnen de onze alleen maar organiseren op basis van hun hartstocht en overtuiging. Wij kunnen en willen overigens niet anders. Daarmee heeft de bevolking onze bedoelingen leren kennen en mogen wij op haar steun rekenen - wat moet daarna gebeuren?

Voorals de massa in opstand komt en wij als revolutionaire organisatie ons met haar solidariseren, en de beweging geen onderlinge strijd veroorzaakt. Om ons van alle volksleiders te verzekeren staat ons een weg open. Ik noem volksleiders personen die uit het volk in opstand komen en door hun capaciteiten op het volk een grote invloed uitoefenen. Velen zullen deze invloed gebruiken voor eigen belangen. Zij zijn zeer gevaarlijk, men dient hen net als de pest te vermijden, en, waar mogelijk, bestrijden.

Men moet de goede leiders vinden, zij dus die hun belangen ondergeschikt kunnen maken. Hoe vind en erken je deze leiders, en wie is intelligent, scherpzinnig en sterk genoeg zich niet na de eerste benoeming te vergissen en dan zich te laten overtuigen i.p.v. alleen door te gaan?

Vandaar dat dit nooit het werk van enkelen mag blijven. Daarvoor moet men van elkaars werk op de hoogte zijn en tot gemeenschappelijke oplossingen komen. Aangezien nu dit werk een prakties revolutionair doel heeft, kunnen haar bedoelingen niet openbaar gemaakt worden, anders zouden de initiators snel uit-

geschakeld zijn. De overeenkomsten en de samenwerking zelf moeten daarom geheim blijven, dat betekent het oprichten van een geheim genootschap. Deze gedachte is het doel van de Alliantie. Zij is binnen de Internationale een geheimgenootschap, om direkt een strijd organisatie te bezitten, die de Internationale en alle revolutionaire mensen daarbuiten revolutionair kan organiseren.

De Laatste Londense Konferente, september 1871, sprak haar veto over een dergelijk geheim genootschap als onderdeel van de Internationale uit. Dat is een zet tegen ons. Marx en zijn aanhangers willen met deze wijziging zelf de weg vrijmaken voor hun geheim genootschap, dat sedert 1848 door Marx/Engels en de inmiddels overleden Wollf funktioneert als een uitsluitend duitse organisatie van autoritaire kommunisten.3).

Wat ik gezegd heb is geen vermoeden meer, maar een aan veel personen bekend feit, welke door verschillende politieke processen, vooral in Duitsland bekend was. 4).

Beziet men dan de strijdmetodes van onze tegenstander, dan zal voor iedere geïnteresseerde duidelijk zijn, dat het hier om twee tegengestelde-geheime-organisatiesystemen gaat; t.w. die der autoritaire kommunisten en die der Alliantie. De Alliantie, die weliswaar sedert 1864 bestaat, sloot zich na een splitsing onder de naam "Alliance des socialistes-révolutionnaires" in 1868 bij de Internationale aan.

Laten wij onze tegenstander eens nader bekijken. Marx is een bijzonder mens. Hij heeft een superieure geest, een groot geleerde, in het bijzonder waar het de economische vraagstukken betreft. Een man die na mijn ontmoeting in 1845 5) te Parijs, altijd oprecht alles in de strijd voor de bevrijding van het proletariaat gegeven had. Een zaak, die hij onbetwifelbaar grote diensten bewees en

die Marx nooit bewust verraadde.

Toch kompromitteert hij deze strijd door zijn verschrikkelijke ijdelheid, zijn boosaardig karakter en zijn wil tot diktator spelen. Zijn ijdelheid kent werkelijk geen remmingen, de echte joodse ijdelheid, en dat is erg jammer. Het is bij hem een onnodige luxe, want ijdelheid is begrijpelijk bij een onvolwassen wezen, dat, iets overigens wat Marx niet is, alles wezen wil. Marx daarentegen heeft grote kwaliteiten en een grote daad en verbeeldingskracht, die hem, tenminste zo komt het op mij over, de moeite zou hebben behoren te besparen tot zulk een ijdelheid zijn toevlucht te zoeken. Deze al van nature grote ijdelheid vergrootte zich door de onderdanigheid van zijn vrienden en leerlingen voor hem. Marx is zeer persoonlijk, jaloers, lichtgeraakt en wraakzuchtig als Jehova, de God van zijn volk, en hij kan het niet verdragen dat men een andere God naast hem zet, - wat zeg ik?, dat men zelfs binnen de beweging een andere socialistiese schrijver in zijn buurt rechtvaardig behandelt. Proudhon b.v., die nooit pretendeerde een God te zijn, maar zeker een belangrijk revolutionair denker was, die enorm tot de ontwikkeling van het socialisme bijdroeg, werd vooral op persoonlijke gronden door Marx teoreties zo fel aangevallen. Proudhon tegenover Marx prijzen betekende een dodelijke belediging voor Marx en had tot gevolg dat hij je tot zijn vijanden ging rekenen. Daarbij gebruikte hij de smerigste leugens. Ook schrok Marx niet terug voor perfide beschuldigingen, wanneer iemand zijn toorn had opgeroepen en hij met deze leugens zichzelf dacht geloofwaardiger te maken. Ik zei dat Marx zeer persoonlijk kan zijn. Daarvoor is een bewijs: marx hecht n.l. waarde aan bronvermeldingen als men citeert. Na de dood van Lassalle, de bekende agitator en grondlegger van de socialistiese democratie in

Duitsland, die voor een zeer groot deel een leerling van Marx was, autoritair kommunist en verkondiger van de bevrijding van de arbeidersklasse door de staat, net als Marx, - na zijn dood, zei ik, publiceerde Marx het eerste en tot nu toe enige deel van zijn studie over "Das Kapital". In het voorwoord beschuldigt 6) Marx Lassalle ervan zijn ideeën en zelf de methodiek van hem gestolen te hebben. Deze beschuldiging doet groot onrecht aan Lassalle, omdat deze in een van zijn geschriften, tegen Schultze-Delitzsch, na zijn ideeën uiteengezet te hebben verklaart, dat deze uitdrukkingen niet door hem gevonden zijn, maar ontleend werden aan een nog niet gepubliceerd werk van Marx dat hij had mogen inzien.

Echter Marx vond blijkbaar deze verklaring niet genoeg. Daar hebben wij de werkelijke Marx, die het geestelijk eigendom beschermt wil zien. 7). Zijn vrienden kennen Marx`manie maar al te goed. Zo stelde Engels, ook een zeer intelligent man en tenslotte Marx oudste en intiemste vriend, toen zijn "De Duitse Boerenoorlog" verscheen, in de inleiding nadrukkelijk, dat het idee, welke aan zijn arbeid ten grondslag lag, niet van hem, maar van Marx was.

Laten we erkennen dat Marx een zeer ernstig, zeer diep ekonomies denker is. Boven Proudhon heeft hij het geweldige voordeel een realist, een materialist te zijn. Ondanks al zijn moeite om de tradities van het klassieke individualisme af te schudden, bleef Proudhon niettemin zijn hele leven een onverbetterlijke idealist die zich, zoals ik hem twee maanden voor zijn dood zei, nu eens op de Bijbel, dan weer op het romeinse recht inspireerde en steeds tot in zijn vingertoppen metafisikus bleef. Zijn grote ongeluk was dat hij nooit natuurwetenschappen studeerde of zich de methoden daarvan eigen maakte. Hij had geniale instincten die hem dikwijls de juiste weg toonden, maar meegesleept door de slechte

idealistiese gewoonten van zijn geest, viel hij steeds in zijn oude dwaling terug, waardoor hij een voortdurende tegenspraak werd - een imposant genie, een revolutionair denker, die steeds met de spoken van het idealisme te kampen had en er nooit in slaagde ze te overwinnen.

Marx is als denker op de juiste weg. Hij stelde het grondbeginsel op, dat alle religieuze, politieke en juridiese ontwikkelingen in de geschiedenis geen oorzaak maar gevolg zijn van de ekonomiese ontwikkelingen. Dit is een grote en vruchtbare idee die hij niet geheel en al bedacht heeft - zij werd door vele anderen in de verte gezien en gedeeltelijk tot uitdrukking gebracht-, maar hem komt tenslotte de eer toe dit vast gefundeerd te hebben en als basis te hebben gebruikt voor zijn gehele ekonomiese systeem. Van de andere kant had Proudhon veel beter dan hij de vrijheid begrepen en aangevoeld. Hoewel Proudhon zich met dogmatiek en metafysica inliet, had hij het ware instinct van de revolutionair-hij aanbad Satan en riep de anarchie uit. Het is wel mogelijk dat Marx THEORETIES tot een nog rationeler ontwerp van de vrijheid kan opklimmen dan Proudhon, maar het instinct van de laatste ontbreekt hem. Als duitser en jood is hij van top tot teen autoritair. Hieruit ontstaan de beide tegengestelde systemen: het anarchistiese systeem van Proudhon dat wij uitgebreid, ontwikkeld, en van al zijn metafysiese, idealistiese doktrinaire aanhangsels bevrijd hebben door duidelijk de materie in de wetenschap en de sociale ekonomie in de geschiedenis als basis van alle verdere ontwikkelingen aan te nemen. En het systeem van Marx, de leider van de duitse school der autoritaire communisten.

De grondbeginselen van dat systeem zijn de volgende. Net als wij willen de autoritaire communisten de afschaffing van het privé-eigendom. Zij onderscheiden zich hoofdzakelijk hierdoor van ons, dat zij de onteigening van alle eigendom door de staat

wensen, terwijl wij daarentegen hetzelfde willen bereiken door de afschaffing van de staat en het natuurlijk door de staat gewaarborgde juridies recht. Daarom proklameerden wij op het kongres van Basel de afschaffing van het erfrecht, terwijl zij zich toen daartegen verzetten met het argument dat deze afschaffing overbodig was zodra de staat de enige bezitter werd. De staat, zeggen zij, moet de enige grondbezitter en tegelijk de enige bankier zijn. Alleen de staatsbank, die de plaats inneemt van de momenteel bestaande particuliere banken, mag de nationale arbeid van geld voorzien, zodat alle arbeiders, land- en industrie-arbeiders, in feite loonarbeiders van de staat worden. De engelse kommunisten die hetzelfde systeem aanhangen, verklaarden op het kongres te Basel dat het land onder leiding van staatsingenieurs moet worden bebouwd. 8).

Wij hebben dit systeem om twee redenen afgewezen: ten eerste omdat het in plaats van de staatsmacht te verminderen deze juist doet toenemen door de concentratie van alle macht in handen van de staat. Zij zeggen weliswaar dat hun staat de Volksstaat zal zijn, bestuurd door vergaderingen en ambtenaren die direkt door het volk gekozen en aan de controle van het volk onderworpen zijn.

Dit is het parlementaire, het vertegenwoordigingsstelsel, met algemeen kiesrecht en de korrektheid door referenda en direkte volksstemmingen over alle wetten. Maar wij weten wat er van de oprechtheid van deze vertegenwoordigingen te verwachten valt. Het is duidelijk dat het systeem van Marx, zoals dat van Mazzini, tot de instelling van een zeer sterke zogenaamde volksmacht leidt, dat wil zeggen tot de heerschappij van een intelligente minderheid die als enige in staat is een oplossing te bieden voor de ingewikkelde problemen die zich bij een centralisatie onvermijdelijk voordoen, en het gevolg is de onderwerping van de massa's en hun uitbuiting door deze intelligente minderheid.

Dit is het systeem van de revolutionaire autoriteiten, van de opgelegde en van boven geleide vrijheid- dat wil zeggen, het is een schreeuwende leugen.

De tweede reden waarom wij dit systeem afwijzen is dat het direkt tot de instelling van nieuwe nationale staten leidt, die onderling gescheiden zijn en noodzakelijkerwijs rivaliserend en vijandig, tot de ontkenning van het internationalisme, van de menselijkheid. Want tenzij zij pretenderen één enkele universele staat te willen stichten - een absurde en door de geschiedenis veroordeelde onderneming-, moeten zij noodzakelijk nationale staten stichten, of wat nog waarschijnlijker is, grote staten waarin één ras, het machtigste en intelligentste, andere rassen zal onderwerpen, onderdrukken en uitbuiten - zodat de marxianen zonder het zichzelf te bekennen onvermijdelijk tot het pan-germanisme geraken. 9).

10). Er bestaat feitelijk maar één geloof, het geloof in de mensheid. Dat is ook de gedachte, het doel en de oprichtingsgrond van de Alliantie geweest. Het is een klub van kameraden, die tot in de dood met elkaar solidair zijn en geen ander doel kennen dan de revolutionaire zege. Daarvoor moeten wij onderling geduldig en tegelijk attent en waakzaam zijn. Daar geen van ons volmaakt is kan niemand er dus prat op gaan alles te weten. Wij zitten vol fouten, zwakheden en helaas vaak met te veel dwaasheden. Al deze konstateringen kunnen teruggedrongen worden, wanneer wij elkaar in ons programma trouw blijven en de goede gewoonte hebben elkaar in ons handelen en denken aan te vullen.

Zijn jullie zo georganiseerd?

Ik meen van niet, daar het mogelijk was dat jullie de Madrileense Alliantie ontbonden en er verdere scheidingen plaatsvonden. Maar kameraden de ware

Alliantie is onontbindbaar. En welk moment kozen jullie voor deze scheidingen?

Het moment, waarop in heel Europa het proletariaat de vraag van leven of dood voorgelegd krijgt - Is dat geen verraad aan de revolutie?

De voorafspiegeling van deze revolutie wordt in Spanje al zichtbaar, en aan haar vooravond kennen jullie slechts de zorg van onderlinge strijd.

En op wat voor gronden?

Niet uit principiële verschillen, maar ter bevrediging van persoonlijke ijdelheid en eer.

VERENIGD, hoe klein in aantal ook, zijn jullie sterk, niet voor jullie zelf maar voor de revolutionaire overwinning - gescheiden zijn jullie machteloos. Want bedenk wel, de tijd waarin individuen tot een overwinning konden komen is voorbij, onze tijd is die van de grote staten, die dynamies zijn en elk individualisme zullen absorberen, hoe reëel haar inbreng ook geweest zou zijn.

In naam van alle kameraden, in naam van de sociale revolutie, in naam van ons geloof, onze hartstocht, in naam van jullie zelf, jullie eer, jullie geweten, jullie plicht verzoek ik jullie de ware Alliantie weer gestalte te geven en alle bezwaren en gemaakte fouten te vergeten en elkaar vergevingsgezind tegemoet te treden, zodat in het gezamenlijk denken en handelen alle persoonlijke hartstochten door jullie omgezet worden in één revolutionaire hartstocht.

Michael Bakoenin

medeoprichter van de Alliantie.

NOTEN:

1) Bakoenins brief aan de kameraden van de Spaanse Alliantie werd in 1872 geschreven. Het manuscript telde 18 pagina's en in 1942 vertaalde Max Nettlau deze brief in het Duits.

2) De sedert de Parijse Kommune bestaande stroming

binnen de Internationale. De kommunalisten streefden naar economies zelfstandige communes (volksgemeenschappen), die met elkaar tot een eenheid zouden komen zonder dat hen hiervoor een militaire dwang hoefden opgelegd te worden.

3) Max Nettlau tekende in zijn vertaling hierbij aan: Bakoenin had van Marx in de zomer van 1848 vernomen over diens Kommunistenbond. Vandaar dat Bakoenin vermoedde hier met een zelfde soort organisatie als de Alliantie te doen te hebben. Tegenover de autoritaire Kommunistenbond stelde Bakoenin de anti-autoritaire Alliantie.

Dat er echter later nooit van enige speciale samenwerking tussen de overgebleven leden van de Kommunistenbond binnen de Internationale sprake was, leert ons de geschiedenis.

4) Nettlau stelde hier: Mij is alleen in Duitsland in het begin der vijftiger jaren het grote Keulse kommunistenproces bekend.

Er bestond geen enkel verband tussen de breuk van Lassalle in Düsseldorf met vroegere parlamentsleden (de oude organisatie) en de latere activiteiten daar van vroegere parlamentsleden.

5) Bakoenin vergiste zich hier. In de nazomer van 1844 ontmoette hij Karl Marx.

Ten overvloede wordt dit bevestigd door een brief van Engels aan Marx, gedateerd eind september 1844, waarin Engels schrijft: "Groet Ewerbeck, Bakoenin, Guerrier en de anderen van mij."

6) Hierbij merkte Nettlau op, dat in het Duitse manuscript het woord "beschuldigen" ontbreekt.

7) In deze hele geschiedenis speelde mede een rol dat Marx/Engels een bijzondere hekel aan Lassalle hadden.

8) Op het vierde Kongres van de Internationale te Basel (1869) stond onder meer de kwestie van het landeigendom op de agenda. Een der Engelse afgevaardigden, Benjamin Lucraft, lid en gedelegeerde in Basel van de Generale Raad, verklaarde dat de grond staatseigendom moest worden en dat na de

verovering van de politieke macht door de arbeidersklasse staatsambtenaren toezicht moesten houden op de bewerking van het land.

9) Bakoenin gaf - op de voorhand- aan rassen en nationaliteiten verschillende zelfstandige eigenschappen. Zo was Marx voor hem mede autoritair omdat deze jood en duitser is.

En daar voor Bakoenin anarchisme internationalisme inhoudt, beschuldigde hij Marx, die hij voor Duits ~~een~~ nationalist aanzag, van pangermanisme.

10) Het slot van deze brief moest Bakoenin snel schrijven, daar hij het direkt wilde uitgeven om zodoende verdere scheidingen binnen de Spaanse Alliantie te voorkomen.

boeken & brochures:

eigen uitgaven:

ANARCHISME, Dr. Eltzbacher, heruitgave in brochure-vorm, de delen GODWIN, PROUDHON, STIRNER en BAKUNIN - p. stuk	f 0,75
de delen TUCKER en KROPOTKINE - p. stuk -	" 1,--
TESTAMENT van LENIN -	" 1,50
ARBEIDERSRADEN-uittreksel-van Anton Pannekoek -	" 1,50
ANARCHISTEN in de 20ste eeuw, Arthur Mendes-Georges, geïll. pocket over anarchisme, 2e herziene druk -	" 3,75
DRIE ESSAYS (Vaderlandsliefde, Minderheid tegenover Meerderheid, Huwelijk en Liefde). Emma Goldman -	" 1,50
FASCISME, grondslagen en kenmerken, Hans Jar -	" 1,--
RUSLAND 1917 - 1922, de russiese revolutie, speciaalnummer van de vrije, okt/nov. 1967 -	" 1,--
UIT HET LEVEN VAN KONING GORILLA, herdruk van het bekende schotschrift over koning Willem III -	" 1,--
OVER ANARCHISME, STAAT EN DIKTATUUR, Michael Bakunin, (goedkope uitgave) -	" 2,25
HET RODE BOEKJE VOOR ARME SCHOLIEREN (goedkope uitg.)	" 1,--
<u>SUN/SUD en andere uitgaven:</u>	
DE KULTURELE REVOLUSIE VAN DE VROUW, Karin Schrader Klebert -	" 2,75
DE B.W.A. OVER WETENSCHAPSBELEID -	" 2,75
DE UITBUITING VAN SURINAME	" 9,--
EKONOMIEMAP 2, met o.a. artikelen van Fromm en Mandel	" 3,50

EKONOMIEMAP 3, idem Galbraith, Baran, Sweezy en Mandel	" 3,50
IMPERIALISME-SCHOLINGSMAP 1	" 4,50
DIALEKTIES-MATERIALISME EN PSYCHOANALYSE, Wilhelm Reich -	" 4,50
D DE F.A.O. IN DIENST VAN DE UITBUITING -	" 1,50
DE ELITE, een analyse van de afdeling bouwkunde te Delft.	" 5.-
EEN DISKUSSIE ZONDER EINDER, Bernt Feis (analyse v.d. geschiedenis beoefening)	" 2,75
FASCISME EN KLASSENSTAAT, A.Willems -	" 2,50
HET HISTORIES-MATERIALISME, Anton Pannekoek	" 1,-
THEORIE UND PRAXIS DER ANTI-AUTORITAREN ERZIEHUNG A.S.Neill	" 4,50
THE ROMANTIC EXILES, E.H.Carr, uitg. Penguin Books	" 5,-
MONOPLY CAPITAL? Paul A.Baran and Paul M.Sweezy geb.	5.-
SALUUT AAN CATALONIE, George Orwell, uitg. Arbeidersp.	" 5.-
....ALIAS TEIXEIRA, A.V.F.van der Gouw, uitg. Ammelrooy 2 delen per stuk	" 5,-

---

Bestellingen richten aan: George van Diepen, Tweede Hunze-
straat 9 a Groningen. giro rek.A 2409918, telefoon 050-
18 15 30 (Portokosten zijn inbegrepen).